

Ústavní zákaz cenzury v teorii a praxi

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá ústavním zákazem cenzury zakotveným v čl. 17 odst. 3 Listiny základních práv a svobod a předkládá rozbor obsahu a aplikovatelnosti tohoto institutu českého ústavního práva. V úvodu práce vypořádává zmatení pojmů plynoucí ze spojování cenzury v mimoprávním smyslu s ústavně zakázanou cenzurou v chápání Listiny, resp. ze záměny tohoto konceptu s doktrínou nepřipustnosti předběžných omezení známé z judikatury Nejvyššího soudu USA, resp. Evropského soudu pro lidská práva.

Práce je následně strukturována podle třech základních charakteristik tohoto institutu identifikovaných v české odborné literatuře. Ty jsou kriticky analyzovány z hlediska koherence v kontextu souvisejících záruk svobody projevu, podústavní úpravy mediálního práva a poskytování zprostředkovatelských služeb v digitálním prostoru. Základní východiska české doktríny jsou konfrontována se závěry judikatury a ostře kontrastujícím výkladem téhož institutu zastávaným slovenskými autory a soudy. Analýza vychází z historického vývoje institutu na našem území a v minulosti fungujících cenzurních praktik, na něž jednotlivé ekvivalenty ustanovení historicky reagovaly. Argumentace se opírá rovněž o srovnání s judikatorním a doktrinálním výkladem německého a polského ústavního zákazu cenzury a odlišného ústavněprávního řešení ve Spojených státech.

Nejprve je věnována pozornost absolutní povaze ústavního zákazu cenzury a otázce přípustnosti případných výjimek z tohoto pravidla. Je tak zkoumáno, zda zákaz cenzury ob stojí jako kategoricky formulované pravidlo také v případném konfliktu s jinými ústavními hodnotami, případně za mimořádných vnějších okolností.

Následně je analýze podrobena předběžnost omezení jako jedna z charakteristik ústavně zakázané cenzury. Možnost vztahení čl. 17 odst. 3 na následné zásahy do šíření projevu je posouzena nejprve z historického a komparativního hlediska, následně je tato varianta zvažována ze systematického pohledu ve vztahu k limitační klauzuli zakotvené v čl. 17 odst. 4 Listiny a absolutní povaze ústavního zákazu cenzury. Práce identifikuje klíčové prvky omezení kvalifikovatelného jako zakázaná cenzura a odlišuje od něj jiná předběžná omezení, která nepodléhají režimu čl. 17 odst. 3 Listiny.

V závěrečné části se práce zabývá vymezením okruhu adresátů ústavního zákazu cenzury. Představen je výchozí předpoklad, že ústavní pravidlo limituje pouze orgány veřejné

moci. Práce následně kriticky analyzuje alternativní úvahy navrhuující aplikaci institutu také na omezení ze strany soukromých aktérů. Postupně je tak zhodnocena přípustnost vztahování ústavního zákazu na autocenzuru probíhající uvnitř redakcí a na zásahy do obsahu realizované vlivnými aktéry stojícími vně redakcí. Pro jejich specifické postavení je zvláštní pozornost věnována možnosti vztáhnout zákaz cenzury na zásahy poskytovatelů zprostředkovatelských služeb do obsahu vytvářeného koncovými uživateli digitálních platforem. Samostatně je řešena možnost vyložení čl. 17 odst. 3 Listiny jako ustanovení zakládajícího pozitivní závazek státu. Následně jsou podrobeny rozboru situace, kdy je o aplikovatelnosti ústavního zákazu cenzury diskutováno v souvislosti s nevrchnostenskými zásahy proto, že probíhají v určité vazbě na orgány veřejné moci. Zkoumána tak jsou specifika vysílatelů veřejné služby a provozování médií územních samosprávných celků.

Klíčová slova: cenzura, svoboda projevu, předběžná omezení